

LIDIA CANGEOPOL

Formele absenței

Colecția: NOD

Coperta: Gelu Ispas

Fotografie copertă: Giani Gheorghe, Pixabay

Format digital (ePub)

ISBN 978-606-992-784-7

© INTEGRAL, 2025

Editor: Costel POSTOLACHE

DTP: Gelu ISPAS

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări,
fără acordul scris al editorului, este strict interzisă
și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

Lidia Cangeopol

Formele absenței

Ediția a II-a revăzută
și adăugită

INTEGRAL

*Pentru Iulia,
sora mea, sprijinul meu, prietena mea.
Pentru toate momentele în care ai știut
să mă ascuți fără să judeci
și să râzi cu mine
când părea că lumea nu mai are umor.
Îți mulțumesc că ești!*

Cuvânt înainte

Despre durere, credință și scrisul ca supraviețuire

Există cărți care încearcă să explice lumea și altele care o lasă să ardă sub ochii noștri, fără să o repare, dar dându-i sens. Cartea Lidiei Cangeopol este una dintre cele din urmă: o cronică a unei dureri imposibil de înțeles pe cale rațională, dar purtate cu o demnitate care devine, paradoxal, sursă de nădejde. Nu este o lucrare de literatură în sensul strict, ci un document spiritual. Nu caută să impresioneze prin stil, ci să îndrepte o privire verticală către ceea ce, omenește, este de neîndurat.

În centrul mărturiei se află Chris, fiu unic, a cărui plecare subită din această lume sfâșie nu doar o familie, ci însăși fibra realității. Într-unul dintre cele mai răscolitoare fragmente, Lidia notează: „După ce mi s-a dus copilul, nu m-am mai putut întoarce în vechiul meu trup. El nu mai era acolo.” Această frază depășește mărturisirea unei mame îndoliate; ea devine un psalm rupt din carnea realității.

Ce înseamnă a trăi dincolo de o astfel de rană? Aici, cartea își dezvăluie forța. Nu prin retorică, ci prin luciditate. Lidia scrie nu pentru a se elibera, ci pentru a face loc unui cititor care, poate, va trece printr-o suferință asemănătoare. Scrisul nu este vindecare, ci participare. „Scrisul a devenit singura cale de a-L întreba pe Dumnezeu fără să-L părăsesc”, notează ea. Iar într-o lume care cere răspunsuri imediate, această întrebare tăcută are ceva din noblețea tragică a unei vechi rugăciuni.

Poezia, în acest context, nu a fost un exercițiu estetic, ci o punte de comunicare între mamă și fiul plecat. Primele poeme au fost scrise ca o formă de dialog tainic cu Chris – o încercare de a-i trimite gânduri și dragoste acolo unde cuvintele obișnuite nu mai ajungeau. La traducerea cărții din engleză în română, doar o parte dintre aceste poeme au fost incluse, tocmai pentru că ele aparțin unui spațiu intim, greu de transpus și de atins prin simpla transcriere.

Simone Weil spunea: „Nu există loc în suflet decât pentru unul singur – pentru Dumnezeu sau pentru suferință.” Cartea Lidiei refuză falsa alegere dintre ele. Suferința nu dislocă credința, ci o întărește. Nu prin dovezi, ci prin absență. Nu prin dogmă, ci prin așteptare. Este o credință care plânge, dar care nu abandonează.

Lidia nu încearcă să-L explice pe Dumnezeu, nici să-L scuze. Ea rămâne alături de El. Iar această obstinație are o dimensiune teologică profundă. Ca în

Psalmul 22, ce pornește cu „Dumnezeul meu, de ce m-ai părăsit?”, dar se sfârșește în contopirea înțelegerii: „Tu m-ai scos din pântecele mamei, Tu m-ai făcut să sper.”

Pagini întregi respiră o formă rară de sobrietate mistică. Aflăm, de pildă, cum în plină durere, Lidia simte o prezență: „Am știut că nu sunt singură. N-a fost o viziune, ci o certitudine. El era acolo. Nu spunea nimic. Dar era de ajuns.” Memoria joacă un rol crucial în această relatare. Nu ca simplu rezervor al trecutului, ci ca loc sacru al prezenței. Chris nu e readus în amintire pentru a fi plâns, ci pentru a fi regăsit: „Îl simțeam ca atunci când intri într-o cameră și știi că cineva a fost acolo, deși nu mai este nimeni. Acel aer cald care rămâne.” Această evocare a prezenței absenței are ceva din tonul lui Rilke, care scria: „Moartea nu este opusul vieții, ci o parte a ei.”

În această saga a suferinței, moartea nu este niciodată banalizată, dar nici absolutizată. Ea este o întrerupere, nu o dispariție. O trecere, nu un sfârșit. „El mă așteaptă undeva. Drumul continuă”, scrie autoarea spre final, cu o seninătate care nu vine din psihologie, ci din revelație.

Filosofii existențiali au intuit deseori legătura tainică dintre suferință și devenire. Kierkegaard nota: „Suferința este educatorul suprem.” Dar aici, în cartea Lidiei, suferința nu educă în sens moralizator, ci modelează în sens mistic. Este o transfigurare, nu o

lecție. O viață crucificată nu e o viață eșuată, ci o viață dusă până la capătul adevărului ei.

C.S. Lewis, într-un volum scris după moartea soției, spunea: „Durerea este megafonul lui Dumnezeu într-o lume surdă.” În cartea Lidiei, megafonul nu urlă... șoptește... Și doar inimile frânte pot auzi.

Lucrarea aceasta nu este o confesiune. Nu cere compasiune. Într-un moment în care cultura contemporană preferă detabuizarea oricărei reverențe, Lidia Cangeopol ne obligă să ne închinăm. Nu în fața durerii, ci în fața unui adevăr mai adânc: că există ceva mai tare decât moartea.

„Nu-L pot înțelege pe Dumnezeu, dar nici nu pot trăi fără El”, mărturisește ea, ca pentru a proba teoriile lui Tillich. În această propoziție se concentrează întreaga tensiune a unei credințe vii.

Sfântul Augustin nota în *Confesiuni*: „Neliniștit este sufletul meu până ce se va odihni în Tine.” Confesiunile Lidiei sunt scrise din această neliniște, dar se sfârșesc în apropiere.

Ce rămâne după o astfel de lectură? Poate un gol. Poate o rană. Sau poate, în tăcerea fiecăruia, o reamintire că iubirea nu moare. Iar scrisul, când izvorăște dintr-o astfel de iubire, devine formă de prezență reală. O punte între pământ și cer. O lumină mică, dar nesfârșită, în întunericul care altfel ne-ar copleși.

Dr. Emil Antrim

Firul Harului

Când privesc înapoi la tapiseria vieții mele, nu strălucirea zilelor ține modelul laolaltă, ci firul harului – invizibil, dar de neînfrânt – țesut de mâinile lui Dumnezeu.

Au fost anotimpuri în care pământul de sub noi s-a crăpat, când aerul s-a îngreunat de durere sau teamă, când puterea noastră nu a fost de ajuns. Și totuși, am rămas în picioare. Nu pentru că am fost tari, ci pentru că am fost purtați de El. Dumnezeu nu a pătruns mereu în viața noastră cu tunet. Uneori, a venit blând. Prin oameni care au apărut exact când eram pe punctul de a cădea. Prin rugăciuni șoptite în camere de spital. Prin cântări, versete și momente neașteptate de pace care nu aveau niciun sens – decât prin ochii credinței.

Au fost momente când boala ne-a amenințat bucuria. Vremuri când nedreptatea ne-a bătut la ușă. Clipe de pierdere care ne-au sfărâmat în bucăți pe care nu știam cum să le adunăm. Dar chiar și așa, nu